

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

149. An uxorem vi ab altero cognitam, maritus post adulterium violentium cognoscens, incurrat irregularitatem bigamiae? Ex p. 4. tr. 2. res. 40.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

De Irregularitate. Resol. CXLIX. &c. 283.

bigamia num. 4. Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 85. num. 5. Suarez de cens. disp. 49. sect. 6. Coninch disp. 18. dub. 11. num. 102. & alij penes ipsos, & probant hanc opinionem ex cap. 1. qui Clerici, vel vocantes, & ex c. 2. eodem titulo.

2. Sed adversus hanc sententiam novissimè insurgit Hurtado disput. 2. de irregular. diffic. 13. num. 47. ubi sic ait. Bigamia similitudinaria contingit quando quis post votum solenne castitatis contrahit matrimonium, quamvis cum virgine, quæ tantum habet locum cum Religioso, & non cum seculari in Sacris initiato, ut contra Suarez & Coninch advertunt non pauci, tum quia in cap. quatuor 27. quest. 11. obi induci ut hæc irregularitas, tantum est sermo de Religiosis, item etiam, quia aliis superflue secularibus in Sacris constitutis apposta esset irregularitas in cap. nuper quando post unum matrimonium validum ante ordinationem contractum post ordinationem contrahunt aliud, quia primum matrimonium non esset necessarium ad irregularitatem, quia sufficeret contrahere post ordinationem, & etiam superflue apposta esset eis irregularitas in cap. ult. de bigamis, quando post ordinationem contrahunt cum vidua, quia ad hanc irregularitatem ex bigamia similitudinaria sufficeret contrahere cum Virgine, ut patet in cap. quatuor. Ita Hurtado, & ante illum Tannerus in 3. part. disput. 6. quest. 10. dub. 10. num. 184. qui citat Henriquez. Ad Canones vero quos pro contraria sententia adducit Sanchez & alij, respondet Turrianus de cens. lib. 9. disp. 70. dub. 1. quod in illis capitulis non appareat initiatis sacris Ordinibus contraxisse cum virgine.

RESOL. CXLIX.

An uxorem vi ab alieno cognitam maritus post Adulterium violentum cognoscens, incurrat irregularitatem bigamiæ? Ex p. 4. tract. 2. Ref. 20.

§. 1. **A**ffirmativè respondet Glossa, Turceremata, Henriquez, Majolus, Palatius, Vivaldus & alij, quos affert & sequitur Thom. Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 84. num. 5. quibus ego addo Villalobos in summ. tom. 1. tract. 11. diffic. 31. num. 6. Suarez de cens. disp. 49. sect. 3. num. 16. Et ratio est, quia vis illa præfata excolat fecundam à culpa, at non efficit matrimonium illud aptum esse ad significandam conjunctionem Christi cum Ecclesia; Ergo, &c.

2. Sed contrariam sententiam esse probabilem, docet Io. Præpos. in 3. part. D. Thom. q. 5. de irregular. dub. 7. num. 135. quia Canones requirunt ut uxor adulterium commiserit; ut clarè patet ex textu; sed vim passa nõ potest dici adulterium commississe, ergo, &c. Nec valet dicere quod qui ducit corruptam ab alio, etiam vi, sit irregularis. Ergo qui cognoscit propriam uxorem ab alio cognitam. Nam respondetur negando consequentiam, quia in priori casu est expressa juris decisio, cum Canones solum requirant, esse corruptam, quod in omni proprietate etiam dici potest de ea, quæ vi est corrupta. In nostro autem casu dicitur in Canone, cum uxorem adulterium commississe, &c. Item si laici uxor in adulterio fuerit deprehensa, quod nullo modo dici potest in proprietate sermonis de ea, quæ vi ab alio est cognita, & in materia odiosa verba legis sunt restringenda quantum verborum proprietates patiatur.

3. Nec valet dicere secundò quod irregularitas quæ ex bigamia interpretativa oritur, est ex defectu significationis qui etiam resultat ex accessu ad suam, quæ vi ab alio est cognita. Nam respondeo id non referre, quia propter illam solum congruentiam hæc irregularitas non incurteretur si non esset in iure impos-

sita: sed in nostro casu non sufficienter, constat hanc irregularitatem esse in iure positam, ut patet ex dictis considerando Canones, ergo, &c. Vnde patet responsio ad argumentum factum à Sanctis pro prima opinione.

RESOL. CL.

An quis incurrat irregularitatem bigamiæ, si cognoscat uxorem post ejus adulterium, licet non sit notorium, vel ignoretur ab eo? Ex part. 4. tractat. 2. Ref. 41.

§. 1. **Q**uoad primum, affirmativam sententiam ex Navarro & Castro docet Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 84. num. 5. & patet ex cap. si quis, & cap. si laici, dist. 34. verum Io. Præpos. in 3. part. quest. 5. de irregular. dub. 7. num. 133. notat quod videtur requiri ut adulterium sit notorium. Nam in d. cap. si quis, dicitur, si cuius uxorem adulterium commississe, cum esset laicus, evidenter fuerit comprobatum; sed non est recedendum à prima sententia, quia textus ille intelligitur quoad forum externum, non autem in conscientia. Quoad secundum Emanuel Sà ver. irregularitas, qui agit de bigamia, num. 3. Petrus Ledesma de matrim. quest. 66. art. 3. & alij putant, tunc maritum in nostro casu incurtere irregularitatem, quando habet copulam cum uxore quam seipsum commississe adulterium, secus autem si adulterium ignoret.

2. Verum contraria sententia est tenenda, quam tuerentur Doctores, quos citat & sequitur Sanchez loc. citat. quibus ego addo Petrum Cornejo in 3. part. D. Thom. tract. 5. de irregul. disp. 10. dub. 2. quest. 4. Villalobos tom. 1. tract. 21. diffic. 31. num. 6. Ioan. de la Cruz in director. part. 2. de irregul. dub. 1. conclus. 1. Hurtadum disput. 2. de irregul. diffic. 13. num. 49. Turrianum de censur. lib. 9. disp. 70. dub. 2. & Avilam de cens. part. 7. disp. 8. dub. 1. ubi cum D. Thom. & aliis ita docet hoc esse verum, * licet maritus compulsus per censuras Ecclesiæ (quia non plenè probavit adulterium in foro externo vel alia de causa) cognoscat uxorem quæ fornicata est. Igitur sive scilicet, sive ignoranter maritus cognoscat uxorem postquam adulteravit, incurrit irregularitatem bigamiæ, quia talis irregularitas incurritur ex defectu significationis, qui revera est in nostro casu, etiam si in marito adsit ignorantia. Vnde cognoscens postea uxoris delictum, soluto matrimonio ab Ordinibus suscipiendis debet abstinere. Et ita præter Doctores citatos tenet etiam hanc sententiam Petrus Cornejo in 3. part. D. Thom. tract. 5. de irregul. disputat. 10. dub. 2. quest. 4.

Pro utroque casu, & contento in hac Ref. in §. 2. & 2. Ref. seq. & in c. 3. it. 1. Ref. 39. §. Difficultas. & §. Sed ut verum.

* Sup. his censuris in Ref. 2. not. præterita, §. Sed quid dicendum.

RESOL. CLI.

Si quis ignoranter cognovit uxorem post ejus adulterium perpetratum, postea illa mortua vult sacros Ordines suscipere; quæritur an censendus sit irregularis tanquam bigamus?

Et an ad incurrendam irregularitatem bigamiæ requiratur utriusque seminis commissio? Ex part. 7. tract. 12. & Misc. 3. Ref. 20. aliàs 18.

§. 1. **A**ffirmativè respondeo, quod mirum alicui videbitur; sed ita res est. Dicendum est igitur, quod contrahitur bigamiæ irregularitas ex quacumque adulterij ignorantia, si post illud cognoscatur; quia hic non agitur de vitio promovendi ad Ordines, ad quod desideratur scientia: sed de significationis defectu, quem potest pari ignorans. Et lex promotionis factum requirit, non voluntatem cap. ult.

Aa 4 tim.